

надходять від мікропроцесорного регулятора реактивної потужності. При використанні компенсаторних батарей збільшується середня корисність потужності електромережі з 70 % до 90 %, що означає економію електроенергії до 30 % завдяки зменшенню реактивної потужності в системі, збільшенню до 30 % потенціалу розподільчих установок, збільшення пропускної спроможності кабельних ліній до 30 %, що призводить до розвантаження електромережі на підприємстві і сприяє зниженню ризиків виходу зі строю електромереж.

Також зниження витрат на електроенергію може бути досягнуто за рахунок проведення капітального ремонту обладнання, а саме встановлення нового кумулятивного обладнання. Кумулятивний прилад призначений для захисту електродвигунів від перенавантаження, асиметрії фаз, зтяжного пуску та заклинювання ротора. Планова економія на електроенергії в грошовому виразі за рахунок введення компенсаторів становитиме 304102,5 грн. (відсоток економії електроенергії заявлений заводом-виробником – 30 %); за рахунок встановлення компіляторів 121641 грн. (відсоток економії електроенергії заявлений заводом-виробником – 12 %). Загальне зниження витрат становитиме 58 %. Витрати, необхідні для модернізації і закупівлі нового обладнання складають приблизно 470 тис. грн., термін їх окупності становить приблизно один рік і два місяці.

1. *Рибне господарство (1995-2009 pp.)* - <http://ks.ukrstat.gov.ua/content/view/1191/359/>. 2. *Водная среда для разведения рыбы* - <http://www.bashfish.ru/pond.php>

І.Л. Назаренко

Українська державна академія залізничного транспорту

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

© Назаренко І.Л., 2011

Харківська область – одна з найбільш промислово розвинутих областей України, в якій представлені практично всі види економічної діяльності. Її територія займає 5,2%, чисельність населення – 6,02%, валовий регіональний продукт – 6,26%, прямі іноземні інвестиції – 5,13% від цих показників по Україні у 2009 р. [1]. У структурі промислового виробництва 30% припадає на добувну промисловість, 29% - харчову, 18,1% - машинобудування, 17,9% - виробництво та розподілення електроенергії, газу і води, 4,6% - хімічну та нафтохімічну промисловість.

Згідно зі Стратегією сталого розвитку Харківської області до 2020 року [1], з науково-технологічної та інноваційної компоненти сталого розвитку області в першу чергу необхідно вирішувати наступні проблеми: низька частка підприємств, що впроваджували інновації (у 2009 р. – 15,8%, проти 2005 р. – 17,8%); недостатні обсяги реалізованої інноваційної продукції (у 2009 р. – 4,7%, проти 2008 р. – 7,4%); у другу чергу: недостатня кількість спеціалістів, які виконують науково-технічні роботи (у 2008 р. - 15611 чол., проти 2005 р. – 17203 чол.); у третю чергу: недостатній рівень винахідницької активності (у 2009 р. – 313 патентів на винаходи, проти 2000 р. - 463) [1, 2]. Ці проблеми (за результатами SWOT- аналізу) відносяться до слабких внутрішніх сторін сталого розвитку області; до сильних внутрішніх сторін – високий науково-освітній потенціал; до зовнішнього потенціалу загроз – зміна технологічного укладу в економіках провідних країн світу, прискорення НТП у світі; до зовнішніх сприятливих можливостей – державна цілеспрямована політика підтримки високотехнологічних галузей економіки [1].

Для прогнозування сталого розвитку області авторами Стратегії було змодельовано кілька сценаріїв: базовий; неінноваційний; інноваційний; розвитку малого підприємництва, кожен з яких

розроблявся у декількох реальних, помірних та оптимістичних варіантах. Перевага була віддана групі оптимістичних інноваційних сценаріїв, а серед них - оптимістичному комбінованому, який передбачає пріоритетний розвиток аграрно-переробного комплексу та машинобудування. Його прийнято як основний бажаний для реалізації в регіоні, тому що він найбільш відповідає умовам сталого розвитку Харківської області до 2020 року. Прогнозується, що в результаті його реалізації у 2020 р. порівняно з 2008 р. валовий регіональний продукт зросте у 1,777 разів; питома вага машинобудування в промисловому виробництві зросте у 1,72 рази; питома вага інноваційної продукції зросте з 6,2% до 16%, тобто, у 2,551 рази.

Але, на нашу думку, в цій Стратегії недостатньо уваги приділено розвитку інноваційної інфраструктури в регіоні, що є одним з важливіших чинників реалізації вищезгаданого сценарію.

Згідно з Законом „Про інноваційну діяльність”, інноваційна інфраструктура – це сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо).

Згідно з „Концепцією розвитку національної інноваційної системи” (схваленою розпорядженням Кабміну від 17 червня 2009 р. №180-р), інноваційна інфраструктура є однією з підсистем НІС і складається з виробничо-технологічної, фінансової, інформаційно-аналітичної та експертно-консалтингової складової, а також з технополісів, центрів трансферу технологій та інноваційних структур інших типів.

У Концепції вказується на нерозвинутість інноваційної інфраструктури в Україні й на необхідність забезпечення координації діяльності органів виконавчої влади, громадських та наукових інституцій для розвитку як інноваційної інфраструктури та НІС в цілому.

Тому актуальними є наукові дослідження в галузі формування і розвитку інноваційної інфраструктури на регіональному рівні, зокрема у Харківській області, адже вона протягом багатьох десятиріч виконує роль інноваційного центру держави завдяки розвиненій високо-технологічній індустрії та зосередженому в регіоні потужному інтелектуальному потенціалу.

4 грудня 2008 року спільними зусиллями Північно-східного регіонального центру інноваційного розвитку та Центру «Харківські технології» в НТК «Інститут монокристалів» НАН України відбувся перший з'їзд представників інноваційної інфраструктури Харківської області, який було присвячено обговоренню основних проблем у діяльності інноваційних структур регіону та можливих заходів по їх поступовому розв'язанню. В рамках з'їзду було проведено круглий стіл «Інноваційна інфраструктура Харківської області: стан, проблеми та перспективи розвитку», на якому зокрема розглянуто перспективи участі Харківських організацій науки та освіти в реалізації національної Програми «Створення інноваційної інфраструктури в Україні», а також участь у розробці регіональної програми «Створення регіональної інноваційної системи Харківської області».

Серед першочергових заходів були запропоновані варіанти інтеграції наявного ресурсу регіону, координації діяльності структур інноваційної підтримки та варіанти участі у виконанні державної цільової програми "Створення в Україні інноваційної інфраструктури у 2009–2013 роках", яка була затверджена Постановою Кабінету Міністрів від 14.05.2008 р. №447. Головною метою Програми є започаткування створення в області регіональної інноваційної системи. Було досягнуто згоди щодо необхідності інтеграції і розвитку існуючого науково-технологічного та інноваційного потенціалу і започатковано процес створення регіональної мережі центрів трансферу технологій з перспективою приєднання до існуючих мереж у РФ та Європи. Було прийнято та підписано Декларацію про інтеграцію потенціалу та координацію діяльності організацій та підрозділів інноваційної інфраструктури Харківської області.

Серед запропонованих заходів основними є: створення Громадської Ради з проблем інноваційного розвитку як механізму самоорганізації регіональних інноваційних діячів та форми участі громади в розробці та реалізації регіональної інноваційної політики; створення в регіоні постійно діючого науково-практичного семінару з аналізу проблем інноваційного розвитку та

обговорення механізмів їх розв'язання; створення загальнодоступних баз даних "Інноваційна інфраструктура регіону" та «Інноваційні проекти регіону»; створення Харківської регіональної мережі трансферу технологій [3].

В цілому, рішення з'їзду спрямовані на розвиток співробітництва всіх структур підтримки інноваційного розвитку регіону, і є важливими кроками на шляху до створення регіональної інноваційної системи та сучасної інноваційної економіки в Україні.

Відповідно до доручення Кабінету Міністрів України від 06.10.06 р. №8802/7/1-06 щодо затвердження і реалізації Пілотного проекту розбудови регіональної інноваційної системи в Харківській області було розроблено і затверджено рішенням Харківської обласної ради «Програма розбудови регіональної інноваційної системи Харківської області на 2008 – 2009 роки». Метою цієї Програми є перехід економіки регіону на інноваційну модель розвитку шляхом створення регіональної інноваційної системи (РІС) – організаційно-технічної, експертно-консультативної, фінансово-економічної та інформаційної системи з виділенням у її рамках виробничих, науково-освітнянських, фінансових і організаційно-управлінських підсистем, що в сукупності забезпечують підтримку тенденцій інноваційного розвитку пріоритетних секторів економіки регіону, оперативне реагування на зміну господарської кон'юнктури, сприяють міжнародній інтеграції регіональних товаровиробників і, головне, забезпечують зростаючий приплив приватного капіталу в інноваційну сферу.

Таким чином, в Харківській області відбувається поступове формування інноваційної інфраструктури; на нашу думку, одними з важливіших напрямків її розвитку є удосконалення форм і методів фінансового стимулювання інноваційних підприємств і проектів (на державному та регіональному рівні), а також активізація формування привабливого іміджу винахідника, інноватора у суспільній свідомості і залучення талановитої молоді, передовсім студентства до інноваційної діяльності.

1 Стратегія сталого розвитку Харківської області до 2020 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: www-rada.univer.kharkov.ua/files/strategy.pdf. 2 Інноваційна діяльність у Харківській області за 2009 рік. Статистичний збірник [Текст]. Х.: Головне управління статистики у Харківській області, 2010. – 105 с. 3 Перший з'їзд представників інноваційної інфраструктури Харківської області року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.kt.kharkov.ua/Ukrainian/news_article/21.html.

О.О. Недобєга

Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля

КЛАСТЕРИЗАЦІЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ І РЕГІОНІВ

© Недобєга О.О., 2011

Соціальна стабільність і благополуччя населення держави багато в чому залежать від рівня розвитку економіки і самодостатності регіонів країни. За роки реформ соціально-економічна диференціація регіонів України істотно посилилася. Тому регіональна політика повинна бути направлена на розв'язання і згладжування конфліктів інтересів підприємств і регіонів України, і полягати в диференційованому підході держави до регіонів з різними соціально-економічними проблемами. Погодження інтересів підприємств і регіонів, покращення якості життя працівників і